

M A I M A G Y A R K Ö L T Ő K

BÁRD OSZKÁR: AZ EMBERÉRT...

*Az Emberért éneklek most s magamról
megfeledkezni volna bátor kedvem,
mert szégyenlem, hogy apró-cseprő, balga
kis lírával kell folyton ingerkednem;
fejünk felett a sors legkomplikáltabb
harangja bűg s vad fátum láza perzsel,
gyaldázat volna mindezt túloldítani
pár nyafogó egocentrikus verssel!*

*Mint hogyha órjás tengerészhalóval
kis patak mélyben csöpp halakra törnek,
oly torz a szó, ha szélére nem áll ki
a kényelmes egyéni varázskörnek:
a lélekkel, mely mindenkiért fájhat
és építhet, ki bábjátékot játszat,
ne csodálkozzék, hogyha meg nem menti
a nehéz órán száz lírai — látszat.*

*(Hisz látszat csak és elvonatkozás csak
minden egyéb; líra egy van: a Minden,
s a szívem, hij, hiába zeng, ha kincset
nem az örök szent közösségre hintem;
babám szemét, fülét, köhicselését,
hogy hirdesse szerepád, barkaróla,
ha hagyom, hogy a romantikus réten
ágyu nőjön s nem ezer tarka rózsa!?)*

*Örülni tudni minden életeknek
egyetlen mód, magunké is hogy tessék
és ezért van, hogy harcolni a harcot
a Mindenért: magunkért kötelesség,
s magunkért kell, hogy felejtük a bőrünk,
ha harsannak a felébresztő kürtök,
mert jaj nektek, ha belső magatokhoz
nem a Mindent megjárva menekültök!...*

BRASSAI VIKTOR: EGYSZERŰSÉG

*Szeretném: egyszerű legyek,
mint csillám fodros, vad paták,
mély sziklahátú, ven hegyek
bordái közt, mint vér, fakad;
egyszerű, mint a fellegek
s mint a villám: a gyors harag,
mely megtépi a dult egek
arcán a gyászos fátylakat.*

*Érezek csak az évszakok
ős változásai szerint:
ragyogva néztem a napot*

és sápadtan az őszi színt,
csüggedjek, hogyha tél vacog
s bomoljak zöld reménybe, mint
a növény: mikor harmatot
a tavasz-éji pára hint.

Ne vergődjem a szerelem
sok, husomba vert szigonyán,
de hagyjam, hogy az ős-élem
deleje irányítsa szám;
vetődjem bele büntelen
bátorsággal egy tiszta lány
hullámos testébe s fejem
ringassam forró homlokán.

Hisz' minden olyan egyszerű:
az égbolt és a föld, a fák
s az állatok! Egyöntetű
törvénnyel rezg a nagyvilág,
a dolgokat örök derű
és bizonyosság lengi át;
hát mért vagyok én keserű
s ilyen bolondmód komplikált?

Ember vagyok! Nem élhetem
a dolgok boldog életét,
mély káprázatos fényeken
is öntudatlan és sötét;
más törvény parancsol nekem
rámszabva szűkös köntösét,
melynek szövetjét senkisésem
szakíthatja dacolva szét.

Ember vagyok s nem mondhatom,
hogy nincsen másokhoz közöm,
mert minden tettem s mondatom
bogán beléjük ütközöm,
kik tiszta szemmel vagy vakon
itt élnek, mint én, küzködőn;
mind hozzám hasonló atom
s tagolt szavam nekik köszön.

Itt élünk mind s az életünk'
medrébe ágyazta e kor,
mélyben jövődő és letűnt
idők zajgó örvénye forr;
hordozzuk mind a jót s a bűnt,
mit hulláma belénk sodort
és tőle zavaros szívünk,
mint kiforratlan, zagyva bor.

Zavaros, mert e korban itt
a Verejték s a Pénz konok,
vad ütközése kényszerít

sejtünkbe váltóáramot...
 ... De izzva majd addig hevit
 míg leikeinkből fellobbog
 az Egyszerűség lángja, mit
 most oly' hiába áhitok.

GEREBLYÉS LÁSZLÓ: EGY SPANYOL LEÁNYHOZ

1.

Mily messze vagy!
 de egyetlen hír elég, hogy közelemben érezzelek
 s vágató vérré válik mindenestül,
 és tűzzé, mély átvilágít a tengereken,
 és gyermekké, ki sir-nevet egy perc alatt, —
 s ki bizakodó!

2.

Ó, most vagy a legszebb! —
 szememben: a szédület csillagai,
 homlokodon: pipacsból és buzavirágból font koszorú,
 ajkodon: dal,
 orcáidon holdszínű árnyék! —

3.

Be ott termek hamar közeledben,
 — Ó, jól tudom, ki tántorog féled! —
 s mielőtt e vérivó elérne karjaival:
 mint mesebéli igaztevő: szétfuvom magam elől
 az égigérő falakat és sövényeket,
 átvetem magam tengeren, hegyen,
 s ha vérem árán is! — —
 de megmentelek!

SALAMON ERNŐ: DAL A KÉSEI NYÁRRÓL

1.

Mikor a munkástelepen S elment a nyár s a könnyű rét
 telt-folyt még ifju életem hegyezte már sárga fülét
 és testi gond, bus szerelem mert hegy megett és viz megett
 volt italom és kenyere az ősz dobolva tipegett.

hogya menni készült a nyár A cifra nyári sok szemét
 megállt a gyár házaínál pusztult él halkan legelébb,
 megcsillant fénye ablakon, nyulás sár, kék sár lepte él
 az ösvényen, az udvaron betegséget hozó lepel.

s elnézte a gyár férjét, fiját Ahogy az eső megeredt
 apró cinkóját, asszonyát, tűz kelt a kis falak megett
 és fájt a nyár szive az ég s átvette átkos örökét
 és elfelhőzte kék szívét. a jajgatás, a köhögés,

meg süketülés, vakulás
köpés, nyilalás és szurás,
hányódott, vergődött a táj,
megtömődött az ispotály.

Mint kit az él nem követett
bűn terhel, gyötör, fenyeget
egyik ajtóról másra, én
jártam a bánat idején.

Ó annyi szívet, lüktetőt
hallgattam s annyi rossz tudót
és annyi szemet, vakulót
koromsötétbe halkulót,

és annyi mellet, annyi lázt,
didergést, fájást és fujást
szepegést, bögést, zokogást
éreztem én, de soha mást.

Reánk borultak a hegyek,
gyilkos kék köd ereszkedett
száz méterről nap nap után
zihált rossz mellével apám.

Jaj, kérdezték az emberek
— mi gyötöri ~~ugy~~ a szívedet?
Jaj, kérdezte egy drága lány
— ki után sírsz? mondd? ki után?

S a dér, az ősz, az éjszaka
s a zord hajnal, az éj fia
és felhőrongyos, néma nap
és köhögésses alkonyat,

mind engem, engem kérdezett
mi gyötöri ~~ugy~~ a szívedet?
Ha lécz tüze világított
— és fájt bánat és ~~fájt titok~~ =

— mért sírsz? kérdezte meg a láng
mért sorvadsz él, mint a katáng,
mint koró, tuskó, tüske, méz,
elfujt tűz, pocsolya, penész?

— Mért ~~fornyalsz, némaulsz, kit~~
siratsz?
kihez szólsz, kitől vársz vigaszt?
Be nem adtam féleletet,
elfelhőztem a szívedet.

2.

(Azt csak én tudhatom,
az fáj nekem nagyon,
hogy ilyenkor, ha ősz féle kell mennem
ezer tüdő roncsolódik bennem.)

3.

Veszti rőt színét a patak
hegyek mélykébe hajlanak,
tűnik a fű is, az ugar
marad mérges lapuival,

mulik a nyár szük ideje
megkopik a dolgok színe
már mulik is időnk, szívünk
örömünk, bajunk s friss szívünk.

Ne állj, ne várj, ne nézelődj
bujj le sirodba éj előtt,
uj földcellában régi ágy
ásítva nógatja urát.

Még alszanak dörgő vizek
nem zeng vihar, szél nem zizeg,
nem indul köd, nem jön a dér
betegek lélegzetiért.

Mégis elmulunk, jól vigyázz
üres a kut, árva a ház
s nem int utánunk: „ó megállj
maradj még!” a kései nyár.

Az első őszi hajnalon
zokogj erősen, ríj nagyon
s ha reggel kél hegyen, vizen
fogj meg erősen, kis szíved.